

Győri Ítéltábla
Gf.II.20.226/2017/4/I.

Az ítéltábla a Dr. Keskeny és dr. Lukács Ügyvédi Iroda által képviselt **felperesnek** a dr. Kiss Ferenc Kálmán ügyvéd által képviselt beavatkozó által támogatott dr. Péntek Árpád ügyvéd által képviselt I.r., II.r. **alperesek** ellen **fuvarkár megfizetése** iránt indított perében a Székesfehérvári Törvényszék 2017. március 22. napján kelt 16.G.40.108/2016/19. számú ítélete ellen az alperesek által 21, 23. szám alatt előterjesztett fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a per főtárgya tekintetében helybenhagyja.

A késedelmi kamatfizetés vonatkozásában részben megváltoztatja, s az alperesek által fizetendő késedelmi kamat mértékét évi 5%-ban állapítja meg.

Egyetemlegesen kötelezi az alpereseket, hogy 15 nap alatt fizessenek a felperesnek 127.000. (Egyszázhuszonhétezer) Ft másodfokú perköltséget.

Egyetemlegesen kötelezi az alpereseket, hogy 15 nap alatt - leletezés terhe mellett - fizessenek meg 137.049. (Egyszázharminchétezer - negyvenkilenc) Ft fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

2015. november 5-én a szolgáltató felperes, valamint a megbízó ... Ltd. között szállítmányozási megállapodás jött létre a szerződés A. mellékletében foglalt szállítmányozási szolgáltatások elvégzésére. A szerződés 3/g. pontja szerint „a szolgáltató nem szervezi ki alvállalkozóknak a jelen megállapodásból eredő szolgáltatási kötelezettségeinek teljesítését, a ... előzetes írásbeli hozzájárulása nélkül. Ahol a ... megadja a hozzájárulását, a szolgáltató ugyanolyan mértékben felelős marad a kivitelezői által teljesített kötelezettségeikért, mintha e kötelezettségeket a szolgáltató alkalmazottai végezték volna el.” A szerződés 10. pontjában kikötötték, hogy a „szolgáltató felelős az áruk elvesztéséért vagy káráért (...) miközben az áruk a szolgáltató vagy a szolgáltató alvállalkozóinak, vagy ügynökeinek birtokában, vagy gondozásában, megőrzésében, vagy ellenőrzése alatt vannak, vagy amely az ilyen szolgáltatások bármely teljesítéséből, vagy nem teljesítéséből eredően merül fel, akárhogyan is merült fel az ilyen veszteség vagy kár és annak ellenére is, ha a veszteség, vagy kár oka magyarázat nélkül marad.”

A keretszerződés alapján a ... Kft. szóban fuvarozást rendelt meg 2016. január 1-i magyarországi (...) felrakással és 2016. január 4-i (...) dániai lerakással. A fuvarfeladat teljesítését a felperes az I.r. alperestől rendelte meg, amely a II.r. alperes beltagi jogviszonyával működik. Az I.r. alperes a nemzetközi áru fuvarozás teljesítésére a ... Kft-t - míg ez utóbbi a lengyel székhelyű céget vette

igénybe. Az alfuvarozó az árut a felrakóhelyen 2015. december 31-én átvette, azonban a dán címzettnek nem szolgáltatotta ki, a fuvarszköz eltűnt. A ... Megyei Rendőr-főkapitányság nyomozást folytat ismeretlen tettes ellen, mert a ... Kft. által gyártott, a telephelyéről 2015. december 31. napján kiszállított, 684 darab egyedi 192.167.748.Ft értékű Lenovo számítógép a dániai célállomásra nem érkezett meg.

A felperes keresetében az alpereseket egyetemlegesen kérte kötelezni 6.852.439.Ft tőke, valamint annak a 2016. március 25. napjától a kifizetés napjáig járó, a Ptk.6:48.§ (1) bekezdése szerinti mértékű késedelmi kamata megfizetésére. Keresetét elsődlegesen a Ptk. 6:302.§ -ra, 6:307. § (1) bekezdés b/ pontjára; másodlagosan az 1971. évi 3. tvr.-el kihirdetett, a nemzetközi közúti áru fuvarozásról szóló, Genfi Egyezmény (CMR) 17. cikkére.

Az alperesek *ellenkérelmükben* a kereset elutasítását kérték, indítványozták egyben a per tárgyalása felfüggesztését a sikkasztás büntettének alapos gyanúja miatt indult büntetőeljárás jogerős befejezéséig. Azzal védekeztek, hogy az áru elveszését olyan körülmény okozta, amelyet az I.r. alperes nem kerülhetett el. (CMR 17. Cikk 2. pont) Helye van a CMR 37. Cikke c/ pontja alkalmazásának, amely szerint az egymást követő fuvarozók között a fizetendő kártérítést a fuvardíj arányában kell megosztani.

Az elsőfokú bíróság fellebbezett *ítéletével* kötelezte az I.r. alperest - valamint a II.r. alperest, amennyiben az I.r. alperes gazdasági társaság vagyona azt nem fedezi - 6.852.439.Ft, valamint annak a 2016. március 25. napjától a kifizetés napjáig járó, az adott naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat 8%-kal növelt mértéket kitevő késedelmi kamata és 800.000.Ft perköltség megfizetésére.

Határozata indokolásában a törvényszék megállapította, hogy a ... Kft. megrendelő és a felperes fuvarozó között *nemzetközi áru fuvarozási szerződés* jött létre. A felperes, valamint az I.r. alperes között - a nem vitás peradatok szerint - a Ptk.6:302.§-a szerinti *szállítmányozási szerződés*. Egyetértett a törvényszék a felperes azon álláspontjával, hogy a Ptk.6:268.§ (1) bekezdése alapján a fuvarozó felelősségét kizáró vagy korlátozó kikötés akkor is semmis, ha az a fuvarozó által súlyos gondatlansággal okozott károkra vonatkozik. Ezt az érvénytelenségi szabályt a Ptk.6:307.§ (1) bekezdés b/ pontjában foglaltak szerint a szállítmányozó felelősségére is alkalmazni kell. Ezen törvényhely úgy rendelkezik, hogy a szállítmányozó felelősségére a fuvarozó felelősségére vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni, ha a birtokában lévő küldemény elvesz vagy károsodik. Kifejtette a bíróság, hogy a perben az I.r. alperes lett volna köteles bizonyítani azt a védekezését, hogy az áru elveszését olyan körülmény okozta, amelyet nem kerülhetett el, és amelynek következményeit nem állott módjában elhárítani. (CMR 17. Cikk 2. pont) Utalt a bíróság a CMR 34. Cikkére, az egymást követő közúti fuvarozók felelősségi szabályára, melyből következően az „alperes” kártérítési felelőssége beállt. Kiemelte a törvényszék a CMR. 37. Cikke c/ pontját, amely alapján a felperes az „alperessel” szemben érvényesített visszkereseti joga megalapozott volt. A késedelmi kamatfizetési kötelezettséget a bíróság a Ptk.6:155.§ (1) bekezdése alapján határozta meg.

Elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése, míg másodlagosan annak megváltoztatása és a kereset elutasítása iránt az alperesek terjesztettek elő *fellebbezést*. Jogorvoslati kérelmükben változatlanul kérték a másodfokú bíróságtól is a per tárgyalása felfüggesztését a ... Megyei Rendőr-főkapitányság által megindított nyomozás folytán folyamatban lévő büntetőeljárás jogerős befejezéséig. Fenntartották az elsőfokú eljárásban kifejtett védekezésüket, azt, hogy a CMR 17. Cikke 2. pontja alapján az árukárért nem felelnek, illetve a 37. Cikk c/ pontja szerint a fizetendő

kártérítést a fuvardíj arányában kell megosztani. Ezért helye van a fuvarozásban részt vevő valamennyi alvállalkozó, a felperes, az I.r. alperes, a ... Kft. és az Euro BIS Sp.z.o.o. között a felelősség megosztásának. Ez áll összhangban a Ptk.6:524.§ (3) bekezdése többek közös károkozására vonatkozó szabályával.

A felperes *fellebbezési ellenkérelmében* az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Megítélése szerint a per tárgyalása felfüggesztésének nincs helye a Pp.152.§ (1) bekezdése alapján. A perben tisztázást nyert, hogy az árukár bekövetkezett. Mindezt pedig az alperesek által hivatkozott nyomozás nem befolyásolja. A felperesnek csak az I.r. alperessel szemben áll fenn kártérítési igénye. Amiatt, hogy az I.r. alperes a fuvarmegbízást további alvállalkozóknak adta tovább, a felperest felelősség nem terheli. A CMR 37. Cikk c/ pontja csak azokra az esetekre vonatkozik, amikor nem lehet megállapítani, hogy a fuvarozók közül melyiket terheli a felelősség. Az alperes által hivatkozott Ptk.6:524.§ (3) bekezdése a többek közös károkozására vonatkozó szabály jelen ügyben nem alkalmazható.

Az elsőfokú bíróság a részben tévesen megállapított tényállás alapján érdemben helytálló jogkövetkeztetésre jutva kötelezte az alpereseket a fuvarkár megtérítésére, tévedett azonban a kártérítés összegét terhelő késedelmi kamat mértéke meghatározásában.

Ezért a fellebbezés túlnyomórészt alaptalan.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében a Pp.206. § (1) bekezdését sértve tévesen és hiányosan állapította meg a tényállást arra nézve, hogy milyen jogviszony jött létre a ... Termelő és Szolgáltató Vámszabadterületi Kft. (röviden: ... Kft.) megbízó és a felperes, valamint a felperes és az I. r. alperes között.

A felek közötti jogviszony meghatározása, valamint a nemzetközi árufuvarozásra irányuló - és a szállítmányozási szerződés elhatárolása nem mellőzhető a perben érvényesített kártérítési igény elbírálásához. A CMR.1. cikke 1. pontja szerint az egyezmény minden olyan szerződésre érvényes, amely áruknak közúton járművel díj ellenében végzett szállításáról szól, ha az áru átvételének helye és a kiszolgáltatásra kijelölt hely - amint ezeket a fuvarozási szerződésben megjelölték - két különböző állam területén van, amelyek közül legalább az egyik szerződő állam. A nemzetközi árufuvarozási szerződés alapján a küldeményt a fuvarozó maga köteles a kiszolgáltatásra kijelölt helyre továbbítani, amelyet csak úgy tehet meg, ha fuvarszközzel rendelkezik. Ugyanakkor a küldemény továbbítását más fuvarozóra, alfuvarozóra is bízhatja (CMR.3. cikk), ez a jog azonban csak a fuvarozót illeti meg. A nemzetközi árufuvarozási szerződéstől eltérően a CMR által nem szabályozott szállítmányozási szerződés alapján a szállítmányozó a saját nevében, a megbízó javára küldemény továbbításával összefüggő szerződések megkötésére és jognyilatkozatok megtételére, a megbízó díj fizetésére köteles. (Ptk. 6:302. §) A szállítmányozó tehát - főszabály szerint - ténylegesen nem végez árutovábbítást, hanem az ezzel kapcsolatos fuvarszervezői tevékenységet látja el. Nem kétséges az, hogy a szállítmányozó önszerződéssel a fuvarozást maga is elláthatja (Ptk.6:304. §).

Az ítélet azon megállapítása, hogy a ... Kft. és a felperes között nemzetközi árufuvarozási szerződés, míg a felperes és az I. r. alperes között a Ptk.6:302. §-ában szabályozott szállítmányozási szerződés jött létre, iratellenes. A tényállás ezen hiányossága ellenére azért nem volt helye az elsőfokú ítélet Pp.252. § (3) bekezdése szerinti hatályon kívül helyezésének, mert a helyes tényállás megállapításához az adatok rendelkezésre álltak és az ügy érdemi megítélését a tényállás ezen hiányossága nem érintette.

Az iratokhoz 15. szám alatt becsatolt, magyar nyelvre lefordított, a Kft. közvetett anyacége, a ... Ltd. megbízó és a felperes szolgáltató között szállítmányozási keretszerződés jött létre, melyben szállítmányozási szolgáltatások elvégzését vállalta. A szállítmányozási keretszerződés alapján bízta meg a Kft. a felperest a perbeli áruküldemény továbbításával, és a felperes a nemzetközi árufuvarozásra az iratokhoz az 1/F/2. szám alatt csatolt nemzetközi árufuvarozási szerződést kötötte az I. r. alperessel.

Helyesen tehát a Kft. megbízó és a felperes között nem nemzetközi árufuvarozási szerződés, hanem *szállítmányozási szerződés* - és a felperes megrendelő, valamint az I. r. alperes között nem szállítmányozási szerződés, hanem a CMR 1. cikke 1. pontja szerinti *nemzetközi árufuvarozási szerződés* jött létre.

A szállítmányozó fuvarkár bekövetkezése, így a perbeli áruk elveszése esetén - alapesetben - a fuvarozótól nem a saját kára megtérítését kéri, hanem a megbízó igényeit érvényesíti a fuvarozóval és más, az általa igénybe vett közreműködőkkel szemben. (Ptk.6:303. §). A perbeli esetben azonban a nem vitás peradat szerint a szállítmányozó felperes a megbízó fuvarkárát - a keresettel érvényesített összeg (6.852.439.-Ft) erejéig - megtérítette, amelyre egyébiránt a megbízó anyacégével megkötött szállítmányozási keretszerződésben kötelezettséget vállalt (10. pont). Így - megbízói igény hiányában - a szállítmányozó felperes az általa kiválasztott fuvarozóval, az I. r. alperessel szemben már a saját, nemzetközi árufuvarozási szerződésből eredő igényét érvényesítette.

A CMR. 17. cikke 1. pontja arra az esetre, ha az áru elveszése vagy megsérülése az áru átvételének és kiszolgáltatásának időpontja között következett be, vélelmet állít fel arra nézve, hogy az elveszésért vagy megsérülésért a fuvarozó felelős. A fuvarozó ezt a vélelmet arra hivatkozással nem döntheti meg, hogy az áru elveszéséért nem saját maga, hanem közreműködője, az alfuvarozó felelős, mivel az alfuvarozó cselekményéért, illetve mulasztásáért úgy felel, mintha a saját cselekménye vagy mulasztása lett volna (CMR. 3. cikk).

Az árukárért felelősség alóli kimentés egyes eseteit a CMR. 17. cikke 2., 4. pontjai határozzák melyek bizonyítására - az említett vélelem folytán - a fuvarozó köteles. Erre a bizonyítási teherre az elsőfokú bíróság az alpereseket a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján helyesen figyelmeztette (10. tjk), az alperesek azonban bizonyítási indítványt nem terjesztettek elő.

Az alperesek az elsőfokú eljárás során előterjesztett védekezésükben és a fellebbezésükben is a per tárgyalása felfüggesztését kérték a fuvarozott áru elvesztése miatt indult büntetőeljárás jogerős befejezéséig - tartalmilag - azzal érvelve, hogy az áru kiszolgáltatásának elmaradása nem az I. r. alperes fuvarozónak róható fel, hanem a fuvarozási láncolat végén szereplő, lengyel székhelyű alfuvarozó bűncselekményének.

A CMR. 17. cikke 2. pontja szerint a fuvarozó akkor mentesül a felelősség alól, ha az elveszést, a megsérülést vagy a késedelmet a rendelkezésre jogosult vétkessége, a rendelkezésre jogosultnak a fuvarozó vétkességére vissza nem vezethető utasítása, az áru sajátos hibája vagy olyan körülmény okozta, amelyet a fuvarozó nem kerülhetett el és amelynek következményeit nem állott módjában elhárítani.

A fellebbezésben tartalmilag hivatkozott elkerülhetetlen, illetve elháríthatatlan oknak a perben hivatkozott bűncselekmény (az áru felrakodása, majd annak ki nem szolgáltatása) nem minősíthető. Elkerülhetetlen, illetve elháríthatatlan oknak a fuvarozás során bekövetkező vis maior jellegű

események minősülnek. A római jog szerinti vis maior (erőhatalom) alatt olyan természeti vagy emberi hatásokat értünk, amelyek következményei a technikai fejlettség adott szintjén emberi erővel nem háríthatók el. Ilyenek a természeti csapások (tűzvész, földrengés, stb.), illetve az emberi hatások is (pl. háború, vagy rablótámadás). Ahhoz, hogy valamely természeti vagy emberi hatás vis maiornak minősüljön, fontos, hogy előre nem látható, emberi erővel el nem hárítható legyen, mivel csak ez zárhatja ki a kárfelelősséget (EBH.2003/988.).

Az alperesek a kétfokú eljárásban maguk sem hivatkoztak arra, hogy az alfuvarozó alkalmazottját, a gépjárművezetőt rablást elkövetve, személy elleni erőszakot alkalmazva fosztották meg a fuvarozott árut tartalmazó gépjármű birtokától, hanem - a rendelkezésre álló adatok szerint - csalás, illetve lopás útján vették el.

Ezentúl az áru elveszésének körülményei, az, hogy az alfuvarozói alkalmazottat erőszakkal fosztották-e meg a fuvarozó és így az áru birtokától, a fuvarozó I. r. alperes és a megrendelő felperes jogviszonyában nem bírt jelentőséggel. Ugyanis a fuvarozó I.r. alperes saját felelősségi körébe tartozik (CMR. 3. cikk), hogy az alfuvarozó kiválasztása során a kellő gondossággal, az általában elvárható módon járjon el (a rabláshoz Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.165/2009/3., 14. Gf.40.675/2009/5. szám).

Az I.r.alperes fuvarozó az áru elveszését egyszerűen elkerülhette volna, ha az áru továbbítására vonatkozó megrendelést a saját fuvarozóval teljesíti, avagy az általa megfelelően ismert és ténylegesen le is ellenőrizhető alfuvarozót választ (Győri Ítéltábla Gf.II.20.090/2015/6. szám). A további, a fuvarozó által nem ellenőrizhető alfuvarozó bevonását pedig a saját alfuvarozójával kötött szerződésben zárhatta volna ki. A jelentős értékű áru nemzetközi közúti továbbítását vállaló és az áru elveszése miatt fokozott felelősséggel (CMR. 17. cikk) tartozó fuvarozónak a kockázathoz mért magas szintű körültekintéssel kell kiválasztania azt az alfuvarozót, akire az áru továbbítását bízta. Ugyanis a fuvarozó az olyan személy cselekményéért, akinek szolgálatát a fuvarozás céljából igénybe vette úgy felel, mintha a saját cselekménye lett volna. (CMR 3. cikk)

Erre figyelemmel az alperesek kérelme alapján nem volt helye a per tárgyalása felfüggesztésének a Pp.152. § (1) bekezdése szerint az áru elveszése miatt indult büntetőeljárás jogerős befejezéséig. A büntetőeljárás eredménye azért nem minősül jelen per előzetes kérdésének, mert az említettek miatt az I. r. alperes fuvarozó kárfelelősségét nem érinti, a további alfuvarozó bűncselekményének megállapítása, avagy annak hiánya.

A perbeli esetben az elsőfokú bíróság - az alperesek ellenkérelme alapján - tévesen hivatkozott a CMR. 34. cikke egymást követő fuvarozók által végzett fuvarozásra vonatkozó szabályára. A CMR. VI. fejezete szabályait ugyanis abban az esetben kell alkalmazni, ha a fuvarozók az áru átvétele és címzettnek kiszolgáltatása közötti útvonalat megosztják és egyes útvonalszakaszokat külön-külön teljesítik. A perbeli esetben azonban nem erről, hanem arról volt szó, hogy a fuvarozási láncolatban szereplő valamennyi személy az áru felrakásától a kiszolgáltatásáig terjedő teljes útvonalon történő fuvarozást vállalta. Ebből következően nem lehet helye a fellebbezés alapján a fizetendő kártérítés fuvardíj arányában megosztásának sem (CMR.37. cikke), mivel ez a jogszabályi lehetőség is csak az egymást követő külön-külön útvonalszakaszt teljesítő fuvarozókat illeti meg.

A fuvarkár után megállapítható késedelmi kamat mértéke a CMR. 27. cikke 1. pontja szerint évi 5 %-os. Emiatt az elsőfokú bíróság jogszabálysértően kötelezte az alpereseket a Ptk.6:155. § (1) bekezdése szerinti mértékű késedelmi kamat megfizetésére.

Ezekre figyelemmel az ítélet tábla az elsőfokú ítéletet a Pp.253. § (2) bekezdése alapján a per főtárgya tekintetében helybenhagyta, míg a késedelmi kamatfizetés esetében részben megváltoztatta és az alperesek által fizetendő késedelmi kamat mértékét évi 5 %-ban állapította meg.

A fellebbezés eredményre nem vezetett, ezért az alperesek a Pp.78. § (1) bekezdése és a 82. § (1) bekezdése alapján egyetemlegesen kötelesek megfizetni a felperes másodfokú eljárásban felmerült, ügyvédi munkadíjból álló perköltségét. Ennek összegét az ítélet tábla a 32/2003.(VIII.22.) IM. rendelet 3. § (2), (6) bekezdései alapján az ÁFÁ-val növelt 127.000.-Ft-ban határozta meg.

A 6.852.439.-Ft perértékű fellebbezési eljárásban az alperesek a fellebbezésükben nem az Itv.46. § (1) bekezdése szerinti mértékű, 548.195.-Ft fellebbezési illetéket, hanem csak 411.146.-Ft-ot fizettek meg. Ezért a hiányzó 137.049.-Ft-ot a leletezés terhe mellett (Itv.73/A.§ (4) bekezdés) kötelesek megfizetni.

Győr, 2017. november 8.

Dr. Szalai György sk. a
tanács elnöke

Dr. Ferenczy Tamás sk.
előadó bíró

Dr. Szalay Róbert sk. bíró

A kiadmány hitelül
kiadó: